

# -Jeg synes fremdeles det er mer futt i tittelen *Sex og Synd*

En lærerrapport fra deltakelse i Holbergprisen i skolen 2020

Av: Kjersti Gjerde Brekkklund

## 1. Innledning

I mål! Det føles som en stor seier å ha levert forskningsartikkel på vegne av elevene mine. Så stor at jeg er motivert til å skrive en lærerrapport for å fordøye prosessen og lande prosjektet for min egen del. Jeg vil også gjerne dele lærererfaringene mine med å gjøre Holberg i skolen. For selv om dette er en krevende skoleaktivitet, er den givende og noe jeg vil anbefale.

Vi deltok i *Holbergprisen i skolen 2020* som et klasseprosjekt. Forskningsartikkelen som er levert, har alle elevene bidratt til. Min rolle har vært pådriver, tilrettelegger og veileder. Elevene har gjort jobben selv, de har tatt alle valg, funnet empiri, tolket, sett sammenhenger og svart på problemstillingen, og skrevet forskningsartikkel. Noen elever påtok seg ansvaret for å lede oppgaveskrivinga, «ledergruppa», de har definitivt et større eierskap til det endelige produktet enn oss andre. I siste og avgjørende del var det elevene i ledergruppa som hadde makta, og som sydde det hele sammen til en helhetlig oppgavebesvarelse som vi stolte kunne levere inn til konkurransen. Det er likevel kult å vite at oppgaven er et produkt av hele klassens bidrag i en lang prosess.

Opplegget, både faglig og logistisk, ble justert mange ganger underveis. Det var et par steder der elevene hadde lyst til å kutte, men vi kom oss over kneikene med stadig mer konkretisering av oppgavene, mye heining og forventning fra lærer, super veiledning fra vår dyktige forskerkontakt, Marianne Hafnor Bøe, ansatt som førstelektor ved Uis ved faget Religionsvitenskap, og sist, men ikke minst med god lagånd elevene imellom.

På et punkt ba jeg elevene avgjøre om vi skulle fortsette i det hele tatt, jeg tenkte at det var et nødvendig valg for dem å ta, for at oppgaven skulle kunne realiseres. De måtte ville det. Heldigvis ble det et enstemmig ja for å kjøre på.

## 2. Hvorfor delta i Holberg-konkurransen?

Hvorfor delta på Holberg i skolen? Det er det første jeg vil skrive litt om. Jeg begynner med eksistensielle lærer-betraktninger: Hva trenger elevene for å klare seg godt videre, som studenter og som samfunnsborgere? Hvilken kunnskap trenger de, når uansett hvilket tema det er snakk om, er informasjon bare et tastetrykk unna? Det er en informasjonsjungel der ute. Bokstavelig talt, for her er det mye skummelt som lurer. Alle kan delta i informasjonsproduksjonen, på nett er hvert individ sin egen redaktør og det finnes mange kanaler å dele «sannheter» i. Resultatet er at informasjonen spriker i alle retninger. Samme tema framstilles totalt forskjellig. Man snakker om «mine» fakta og «dine» fakta. Hva skal man stole på, hva er sant?

Dette, informasjonsrevolusjonens mange sider, får konsekvenser for hvordan vi i skolen skal forberede elevene våre på å bli selvstendige og bevisste samfunnsborgere i levedyktige demokratier. Vi kan ikke lenger bare overlevere kunnskap, som i «våre sannheter», eller «pensum», vi må sko elevene våre til å trå kritisk i informasjonsjungelen, bevisste hvilken informasjon de selv søker og finner, til og med kritiske til det skolen serverer dem. Kunnskap, informasjon, sannhet og fakta er begreper som kan være problematiske, de kan tilsløre ulike oppfatninger og ulike interesser, noens definisjoner vinner gjerne fram og får gjennomslag som rett, normalt, «sant». Vi må ta inn over oss at skolen er en viktig premissleverandør her.

Jeg vil gjerne at elevene skal lære å tenke selv, samtidig som jeg ikke ønsker at de skal oppleve at alle oppfatninger har lik verdi. De må ha en kunnskapsnav innabords, de må vite forskjellen på å være subjektiv og objektiv, de må kunne forholde seg til det forskjellen mellom saklig fundert analyse og synsing. Hvordan balansere som lærer i dette landskapet?

Jeg ser det å utvikle et kritisk kildeblikk som et overordna, tverrfaglig mål i skolen i dag. Dette var nok min grunnleggende base for å ta en ny klasse med i Holbergprisen i skolen, jeg ville løfte det kritiske blikket, spissa gjennom forskerblikket, tydelig inn i faget. Læremålet er at elevene blir både bevisst hvilke kilder man bygger egen kunnskap på, og også subjektiviteten i egen kunnskap/forskning og egne konklusjoner.

Jeg hadde deltatt en gang før, så jeg visste det var krevende. Det var også flere forhold som talte mot Holberg-deltakelse, selv om jeg grunnleggende er svært pro slike utenom-skolen-

prosjekter som kan løfte det vi holder på med i skolen. Men plutselig var Holberg likevel på blokka.

### 3. Forskning i faget Religion og etikk

Ved oppstarten av skoleåret og før første møte med en ny klasse som skulle gå inn i faget religion og etikk, brukte jeg litt tid på å reflektere over hvordan jeg ønsket å presentere faget. Hva skulle jeg legge vekt på for å få elevene på laget fra første stund? De fleste elever har hatt Krle fra 1.til 10. klasse, jeg ville gjerne gi faget en re-start, slik at elevene forsto at dette er et annerledes fag enn den religionsundervisninga de har hatt før.

Jeg landet på at jeg ville ta utgangspunkt i elevene selv. En personlig synopsis av faget, er at det handler om hvordan mennesker forstår seg selv og verden omkring seg. Jeg startet derfor den nye klassen med en filosofisk samtale der elevene tenkte over hva som er viktig for dem, for at de skulle ha det bra. De, som unge voksne i Stavanger, Norge anno 2020. Vi fant ut at halve klassen mente at relasjoner var det viktigste, mens andre halvdelen mente at personlig frihet og selvrealisering var viktigst. Interessant! Tenkte de at dette var verdier som var allmennmenneskelige? Viktige for alle mennesker til alle tider? Umulig å vite, her kunne vi bare synse. MEN, det hadde gått an å bruke faget til å finne mer ut av dette. Se hvordan ulike folk har tenkt opp gjennom tiden, om hva som er viktig for mennesket. Vipps, der ble faget aktuelt. Jeg kunne føle det, interessen var født. Gjett om jeg var fornøyd.

Etter denne første timen i faget Religion og etikk, fikk jeg lyst til å fortsette den spennende refleksjonen klassen hadde, og da tenkte jeg Holberg-prosjekt. Hva er viktige verdier i vår tid? Og hvor kommer de verdiene fra? Jeg så muligheten til at en kunne bruke hele faget som nedslagsfelt for å belyse denne tematikken.

Ved å delta i Holberg i skolen kunne elevene i tillegg få oppleve noe enda større - at de selv bygde kunnskap, ikke at kunnskap ble gitt dem ferdig tygga. Jeg ønsket at de skulle utvikle faglig kompetanse gjennom å etablere kunnskap og kritisk refleksjon hånd i hånd.

Utgangspunktet er en forståelse av at all kunnskap er posisjonert. Jeg startet tidlig med å bevisstgjøre elevene det viktige metodisk skillet mellom å forholde seg objektivt versus å forholde seg subjektivt til ulike uttrykk. Som religionsvitere-in-spe etterstrebet vi en objektiv

tilnærming til fagstoffet, samt en bevissthet på hvilke verdier og sannheter vi selv så verden gjennom. Også før vi ble med i Holberg var målet å med forskerblick nærme oss all informasjon med kritisk blick på jakt etter kunnskap og forståelse.

Religionsviteren har et grunnleggende skille mellom innefra-perspektiv og utenfra-perspektiv på sine forskningsobjekt. Dette kan vi eksemplifisere med hva man nøytralt kan observere, og hva den troende selv erfarer. Elevene lærer at det ene perspektivet ikke utelukker det andre, de er to ulike måter å forholde seg til «sannhet» på, og vi trenger begge for å komme nærmest mulig en god forståelse av hva dette dreier seg om. Å forholde seg til kilder ut fra et slikt to-delt perspektiv tenker jeg er med på å trene opp elevenes kritiske kildeblick, de lærer seg at samme fakta kan forstås og oppleves på mange måter, og at det spiller en stor rolle hvem sin «sannhet» og hvilken type informasjon man har foran seg.

Vi startet med å se en film som problematiserer hva ondskap er, Ondskapen (2003), regissert av Michael Håfström. Hva vil det si å være ond? Hva karakteriserer en ond handling? Filmen utfordrer tanken vår knytta til dette og vi oppdager egne fordommer. Roller og forventinger snus på hodet. Jeg ville åpne opp for ulike, og nye, forståelser av hva som kan skrives inn i en slik type åpent, men allmennmenneskelig, begrep som ondskap. Innholdet i begrepene er tillærte, de er menneskeskapt, men de oppfattes gjerne som «sannheter». Hvordan var det med elevenes oppfatning av hva man trenger for å ha et godt liv, var det også tillært? Kan til og med det vi oppfatter som grunnleggende rett og galt, godt og ondt, være relativt, eller kan vi se at det er noe som virker som å ligge fast uavhengig av tid, rom og person? Slike spørsmål balte klassen litt med, og vi tok dem fram når vi møtte nytt fagstoff. Hva var det her som kunne belyse hva mennesket trengte for å ha et godt liv. En elev foreslo at vi kunne belyse «Hva er et fullkomment menneske?», og det var lenge problemstillinga i prosjektet.

#### 4. Klasseprosjekt

Hvordan skulle jeg gå fram for å sikre best mulig vilkår for faget som helhet og et holbergprisprosjekt, helst slik at Holberg ble ren bonus i forhold til faglig utvikling?

I et skolefag er det definerte kompetansemål som styrer konkret hva elevene skal lære noe om, og det er en eksamen i enden av løpet, som også ligger i alles bevissthet. Et

holbergprosjekt kan, på grunn av tidspress, lett komme i konflikt med pensumkrav. Det ønsket jeg å unngå. Gitt tidsbegrensningen, og at dette var en 3. klasse som skulle ha sitt

avgangsvitnemålet ved skoleårets utgang, så jeg det ikke som aktuelt å starte opp med flere holberg-prosjekt i klassen, jeg ønsket å kunne ha god regi på retning i forhold til å være faglig relevant og å få prosjektet til innenfor den tiden faget har til rådighet.

Å lage Holberg til et klasseprosjekt ble derfor en klar åpning, og jeg var superfornøyd med mulighetene jeg så ligge i et slik prosjekt. Jeg så for meg hvordan det kunne la seg gjøre å legge prosjektet tett opp til mange kompetansemål i faget, slik at undervisning og Holberg kjørte i tospann gjennom store deler av året. Jeg så det også som en plusside med faget at det er et fellesfag, altså en elevgruppe som kjenner hverandre og er trygge på hverandre, og jeg visste at vi ville få tilgang til den store ressursen «Forskerkontakt». Som faglærer ville også jeg få taknemlig og interessant faglig påfyll, gjennom arbeidet i seg selv, kontakt med forskerkontakt, og lærerseminar i Bergen.

Jeg introduserte elevene for muligheten for å søke om å få delta, og de var med. Jeg pratet med bibliotekaren på skolen og hun ville gjerne stille opp for prosjektet. Jeg fikk klassens kontaktlærer med på laget, han hadde klassen i norsk og syntes det var topp at elevene skulle skrive forskningsartikkel.

Religionsfaget har ikke skriftlig eksamen, kun muntlig. Derfor var det ikke selve artikkel-skrivinga som skulle være hovedfokus, men veien dit. Når det er sagt, tenker jeg at det å skrive fagartikkel er en fin-fin måte å bearbeide stoff på, det skjerper blikket og tanken, men jeg så på akkurat den biten som det mest krevende i prosessen. Samtidig tenkte jeg at det var å ta en for laget, det å skrive er grunnleggende kompetanse, dette var noe elevene ville ha god nytte av generelt.

En kollega ved skolen ønsket også å delta på Holberg-prisen med sin klasse i Sosiologi og sosialantropologi, 5 timers fag, han ville basere seg på gruppevise-prosjekter. Vi sendte en felles søknad om å få delta i Holberg-prosjektet i skolen der vi skisserte opp to ulike måter å «løse» oppgaven på. Min logistiske «prosjektbeskrivelse lød»:

«Planen er at vi skal skrive en felles oppgave i klassen. Der elevene gruppevis får ansvar for ulike deler av skrivearbeidet, mens klassen som helhet står bak forskningen. Vi vil ha kompetansemålene som bakteppe, og analysere ulike typer tekster: verbal tekst, ritualer og estetiske uttrykk, fra et utvalg religioner, livssyn og filosofiske retninger, ut fra en problemstilling som klassen er enige om. Foreløpig er det å se hvordan noe vi oppfatter som grunnleggende menneskelig, for eksempel at vi har en oppfatning av det finnes godhet og ondskap, hvordan det tas opp og behandles innenfor ulike livssyn. Og slik få økt

forståelse for hvem vi er, hvorfor vi tenker som vi gjør, og kanskje også for hva mennesker har felles og ikke.»

(klippet fra søknaden)

Som du ser var tanken å kjøre full pakke, mest mulig relevant fagstoff skulle med. Jeg måtte etter hvert nedjustere ambisjonene ganske kraftig. Det er begrensa hva man kan inkludere i et forskningsprosjekt som skal ned på 15 sider tekst. Vi brukte mye tid på å diskutere hva og hvordan. Slitsomt for både elever og lærer, alle kjente nok på tålmodigheten og på en følelse av tidssløsing. Jeg så det som nødvendig at det var enighet om fokus, jeg ville at oppgaven skulle være forankra i bunn, alle skulle ha et eierskap i oppgaven.

Det var også et stort behov for å avgrense og konkretisere. Diskusjonene gikk på hva vi ønsket å få til, her var det enighet om at man ønsket relevant kunnskap opp mot kompetansemåla i faget, men uenighet om hva som skulle med, jeg ville ha med mer enn elevene, hva vi helt konkret ønsket å se på, 31 ulike stemmer her, og hva vi kunne få til innenfor rammene av forskningsprosjektet, noe vi hadde ulike, mer og mindre kvalifiserte, vurderinger av. Min tanke var at vi setter i gang, og så kutter vi heller til slutt, hvis det blir for omfattende. Forskerkontakten og elevene mente det var best avgrense i starten, og slik ble det. Nå i ettertid tror jeg elevene egentlig hadde et godt faglig utbytte av denne prosessen, hele faget var mer eller mindre i spill, og sammenhenger og kontraster ble pekt på, drøfta og vurdert. Mange kompetansemål i faget ble «dekka» der.

## 5. Metode

Rent forskningsteknisk var det også mye fram og tilbake i forhold til hvilke kilder vi skulle bruke. Intervju versus tekstanalyse, fordeler og ulemper ble løftet fram av forskerkontakten. Elevene valgte mellom ulike typer representasjon for religionene, for eksempel å kunne lese ritualer som en type tekst, å se på kjente enkeltpersoner innenfor religionene sine tanker, eller ukjente vanlige folks meninger, kunne disse sammenlignes? Elevene ble bevisstgjort ulike kilders posisjon, og forskerkontakten introduserte et viktig skille vi tok med oss som gikk på ulike nivåer av representasjon og forståelse: tradisjon, gruppe og individ.

Selv om endelig problemstillingen og underproblemstillinger var tydelig etablert skriftlig, ble dette tolket på ulike måter, og elevene la vekt på ulike ting i sine arbeider. Måten vi hadde bestemt oss for å finne informasjon på, passet heller ikke nødvendigvis med de tre hovedperspektivene våre, eksempelvis ville vi se på ekteskapsritualer, og så var det ikke ekteskapsritualer innenfor buddhismen, vi ville se på skapelsesmyter, men de fantes ikke på samme måten i de tre

religionene. Elevene, som var tett inni hver sine religioner, syntes det ble problematisk å presse våre tanker på religionen, og derfor valgte vi å åpne opp og la den enkelte religionen selv styre hva som var relevant å ta med for å belyse problemstillinga vi endte opp med. Slik fikk elevene beholde eierskapet til sine bidrag, og oppgaven ble på en måte tro mot hver religions egen logikk. Det ble kanskje til og med en styrke inn i oppgaven.

## 6. Motivasjon

Bibliotekaren døde et klasserom om til «Holberg-stuen», og der laget hun til et bord breddfullt av litteratur til å inspirere og gi påfyll til unge forskere. Hun fikk tips av dette gjennom en bibliotekar-kontakt jeg fikk på seminaret i Bergen. Skolen ordnet det slik at dette ble vårt faste klasserom fra etter jul. Likevel, det var ikke vanskelig å merke at en del av elevenes motivasjon dabbet av da det ble tydeligere og tydeligere at det var en jobb som måtte gjøres, og denne uenighet om hva denne jobben skulle bestå i, hjalp ikke. Nå opplevdes diskusjonene om fokus som litt traurige. Det var utfordrende å holde klassens motivasjon oppe, det var nå hele prosjektet var oppe til avstemming på ny.

Jeg endte opp med å ha flertallsavstemming på flere ting, både problemstilling og på forskningsfokus ble nå bestemt ved demokratiske avstemming. Og det viste seg å fungere fint, alle aksepterte dette. Ulempen var bare at det vi landet på viste seg å vanskelig kunne gjennomføres, så ytterligere tilpasninger måtte til. Da ble det nye avstemminger. Jeg skisserte alternativer, elevene stemte. Forskerkontakten var tydelig på sine råd, det måtte være gjennomførbart, elevene forsto hvorfor endringene måtte gjøres, og de gjorde dem. Avgjørelsene som sto til slutt var ikke det forskerkontakt eller jeg hadde tilrådd, men de fungerte likevel.

Strukturen på arbeidsfordelinga var også oppe til debatt. Tanken var først at alle bidro i selve det å innhente informasjon, jfr søknaden, og da om hvert sitt perspektiv, her: religion, livssyn eller filosofisk ståsted. Det ble bestemt at vi måtte begrense det til tre hovedperspektiv, og da måtte arbeidsfordelinga bli annerledes. I tillegg var det tydelig av interessen for prosjektet var litt ulikt fordelt i klassen, helt greit, og jeg tenkte det var lurt, og trolig også motivasjonskapende, at elevene fikk velge hvor mye arbeid de ønsket å legge i det. Så da delte jeg oppgaven opp i 6 ulike emner, eller «arbeidspakker», et begrep

forskningskontakten introduserte oss for. Pakkene hadde ulike arbeidsmengde knytta til seg, og så fikk elevene velge helt fritt hvilken gruppe de ville delta på. Noen grupper fikk mange deltakere, andre færre. Det fungerte helt topp.

Alle gruppene skulle skrive hver sin del, en teori, en tidligere forskning, tre grupper skulle ta for seg hver sin religion, og en gruppe fikk lederansvaret, samt ansvaret for å skrive start, slutt, metode og analyse, samt å sy hele oppgaven sammen. Slik skilte denne ene gruppa seg ut, ledergruppa skulle fra nå av ha det overordna ansvaret for oppgaven, inkludert å ta endelige beslutninger i forhold til alle valg, og å følge opp de andre gruppene. Jeg ga slik fra meg ansvaret og var fra nå av veileder inn mot alle gruppene. Dette var et lurt grep, seks motiverte og ambisiøse elever meldte seg på ledergruppa. Hver gruppe skulle i tillegg velge en leder, så nå ble det en tydelig struktur på arbeidet, samt enkelt å kommunisere på kryss og tvers av grupper. Mellom ledergruppa og resten av klassen ble det etablert faste kontakter.

Jeg skisserte opp en endelig tidsplan med tydelige frister, først innlevering av førsteutkast, med tilbakemelding fra forskerkontakt, så endelig levering av skriftlig tekst samt muntlig presentasjon for klassen, slik at alle skulle få med seg alt, før ledergruppa skulle sammenstille alt og gjøre sitt analysearbeid, som også hadde frist for innlevering av førsteutkast til forskerkontakt og meg, og endelig innlevering.

## 7. Kompetanse

Sett i etterkant er det kanskje ikke så rart at utfordringer knytta til å naile et fokus som alle kunne eie, og sviktende motivasjon gikk hånd i hånd. Det er vanskelig å brenne for noe man ikke helt vet hva er, og det er vanskelig å bestemme seg for noe når man egentlig ikke er så engasjert. I tillegg kom hverdagens krav, vurderinger i faget krevde at det var beinhard fokus på lærestoff, og Holbergprisen kom i andre rekke. Jeg valgte å holde Holberg utenfor vurdering, for at prosjektet i minst mulig grad oppleves som en ekstra belastning, men at det kun skulle være en arbeidsmetode som hadde en verdi i seg selv. Jeg sa imidlertid at jeg skal sette karakter på bakgrunn av den kompetansen de har vist i faget, og at alle brikker jeg kan bruke i det puslespillet, vil jeg ta i bruk, også kompetanse vist ved Holberg-arbeidet. I tillegg til at arbeidet definitivt kunne trekkes inn i formelle vurderingssituasjoner, som en eventuell muntlig eksamen.

Etter at Holberg-arbeidet var ferdig, var det valgfritt å levere inn en refleksjon knytta til arbeidet, enten som video eller skriftlig tekst. Jeg lagde det enkelt for at det skulle oppleves som en lavterskel-innlevering. Jeg oppfordret alle til å dele, og understreket at her hadde de mulighet til å vise kompetanse. Ordlyden i oppgaven lød: «Fortell om ditt / gruppa di sitt



bidrag i Holberg: Hvordan dere jobbet, hvilke vurderinger dere tok underveis, og hvilken informasjon dere samlet inn. Ta GJERNE med refleksjoner knytta til kilder: posisjonering av kilder og ditt/deres posisjon ift kildene.» Ca 2/3 av elevene leverte inn. Dette gjenspeiler muligens selvtillit i forhold til hva man har bidratt med, men trenger ikke å gjøre det. Jeg legger kun vekt på det som taler til elevenes fordel ved denne vurderinga, i tråd med at Holberg ikke skulle være en ekstra formell vurderingssituasjon. Elevene syntes dette var greit.

## 8. Ledergruppa

Ledergruppa fikk tildelt noen vanskelige oppgaver. De skulle ta vanskelige beslutninger, og være ledere for sine egne medelever. Som leder skal man gjøre de andre gode, samtidig som man har noe man skal oppnå, så man må stille krav. De måtte være kloke når de skulle følge opp undergruppens arbeid, og de måtte respektere medelevenes eierskap til sin forskning, samtidig som det var de som så hele oppgaven og måtte tenke holistisk. Jeg gikk bevisst inn for å vise tillit og bygge selvtillit i gruppa. Nå var det de som hadde det endelige ansvaret for oppgaven, og det var de som bestemte. Når undergruppene hadde levert sine bidrag skulle ledergruppa lage en oppgave av seks ulike tekster med empiri, som sprikte i (litt) ulike retninger i forhold til fokus, og i forhold til perspektiv. I tillegg måtte de samarbeide tett for å få til en god løsning på dette sammen. Det siste tenkte jeg kunne være den største utfordringen, men det trengte jeg ikke å bekymre meg for. Ut over i prosessen ble ledergruppa godt sammensveiset og da innspurten kom jobbet de effektivt og med stor grad av ytre selvstendighet. De søkte og tok imot innspill og råd, men de valgte fullt og helt selv hva de brukte og hvilken retning den ferdige teksten tok. De hadde absolutt selvtillit nok. Og de sto løpet helt ut. Etterpå understreket flere at de hadde lært mye, de trakk fram kildebevissthet, skrive en logisk oppbygget fagartikkel, samarbeid og det å lede andre. En av deltakerne i ledergruppa sa: - Det gikk over all forventning. Jeg kunne framover ønske meg at større oppgaver ble organisert på denne måten. Det ble også trukket fram at det var kjekt å ha et felles klasseprosjekt, selv om det hadde vært krevende.

Da plutselig korona sendte alle hjem til hvert vårt hjemmekontor, bød ikke det på uoverkommelige problemer, vi oppretta fort kontakt på teams hvor gruppene videochatta, diskuterte og gjorde det de hadde fått ansvaret for. Alle gruppene leverte, det var nesten magisk. Sannsynligvis så var det en følelse av felles forpliktelse, og at det satt en leder i hver gruppe som tok ansvar, som gjorde susen. Likevel, det var stort å oppleve at elevene leverte som avtalt.

Elevene reflekterte litt rundt det de presenterte, ikke så mye som læreren skulle ønske, men de søkte tydelig å få fram ulike perspektiver på det de trakk fram. De var imidlertid veldig forsiktige

med å tolke sitt eget inn. Spesielt ledergruppa ble veldig bevisst det å være nøkterne og objektive, og valgte å la det nøytrale forskerblikket gjennomsyre hele oppgaven. Kanskje jeg hadde stresset dette objektive forskerblikket for mye? Jeg sto på sidelinja og mente det hadde vært kjempespennende om de også tok med sine egne reaksjoner på det de skrev om, som et uttrykk for verdier knytta til problemstillingen hos unge mennesker i Stavanger i dag, men det valgte de bort. De lot seg ikke friste til å bli populistiske i formen. Min siste tilbakemelding var at - Jeg synes fremdeles det er mer fult i tittelen *Sex og Synd*. Elevene holdt fast på sin *Seksualitet i Religioner*. Ungdommen viste seg generelt å være langt mer nøkterne i hvordan de behandlet fagstoffet enn den eldre læreren. Men det var fint, da oppgaven dukket opp på maskinen klar til innlevering, var det elevenes oppgave, fullt og helt.

## 9. Konklusjon

Holbergprisen har preget undervisninga i stor grad. Samtidig tror jeg nok jeg hadde gjort mye av det samme også uten holberg-deltakelse. Faget kan jo være et forskningsprosjekt i seg selv. Målet var og er konstant, å møte ny kunnskap med bevissthet og kritisk refleksjon. Samme mål hadde bodd i undervisninga uansett, men jeg mener det hjalp å ha et felles fokus å knytte refleksjonen til ut over det faste pensumet.

Det vært mange hensyn å ta, mange kompromisser, mye frustrasjon, mye læring – for elever og lærer, og en opplevelse av seier når oppgaven ble ferdig. Selv om det ikke ble helt slik jeg hadde tenkt, har elevene lært fag, de har lært både om fagets sentrale temaer, og de har fått mer innsikt i den kunnskapsproduksjon som ligger bak, hvordan «fakta» produseres. De har slik fått økt tekstforståelse og blitt mer bevisste ulike typer kilder, dette tror jeg de skal ha nytte av langt utover religionsfaget. De har også fått mer erfaring i å skrive fagtekst.

Dette høres fantastisk ut, og jeg må legge til at innsikten nok er varierende inn i elevgruppa, avhengig av den enkeltes engasjement, men jeg er sikker på at her er sådd gode frø hos alle. Samtlige, meg selv inkludert, har i tillegg fått økt kompetanse om den krevende og spennende forskningsprosessen, om samarbeid og om å stå løpet ut.